

CZU 341.225.5

JURISDICȚIA UNUI STAT DE COASTĂ ÎN CEEA CE PRIVEȘTE CERCETĂRILE ȘTIINȚIFICE MARINE ÎN ZONA ECONOMICĂ EXCLUSIVĂ

Maxim BRAILA,

Doctorand, Universitatea de Studii Europene din Moldova

Toate statele, indiferent de locația lor geografică, și organizațiile internaționale competente au dreptul să efectueze cercetări științifice marine.

Aceste studii ar trebui realizate exclusiv în scopuri pașnice, prin metode științifice adecvate, cu respectarea regulilor privind protecția mediului marin, fără a crea interferențe nejustificate cu alte utilizări legitime ale mării. Implicarea în cercetarea științifică marină nu creează baza pentru nicio afirmație asupra unei părți din mediul marin sau a resurselor sale.

Utilizarea instalațiilor și echipamentelor de cercetare nu ar trebui să creeze obstacole în calea rutelor internaționale de transport stabilite. Statele și organizațiile internaționale competente ar trebui să promoveze diseminarea datelor științifice rezultate din cercetările științifice marine, în special, între țările în curs de dezvoltare.

Cercetarea științifică în zona economică și pe raftul continental se realizează ținând cont de faptul că, potrivit dreptului internațional, statul de coastă are dreptul de a reglementa, autoriza și conduce aceste cercetări.

Regimul juridic al cercetării științifice marine este stabilit, în special, prin Convenția ONU din 1982 privind dreptul mării.

***Cuvinte-cheie:** stat de coastă, drepturi derivate, drepturi secundare, drepturi suverane, jurisdicție funcțională, resurse biologice, resurse minerale, obligațiile statului riveran, regulamente, sancțiuni.*

ЮРИСДИКЦИЯ ПРИБРЕЖНОГО ГОСУДАРСТВА В ОТНОШЕНИИ МОРСКИХ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ИСКЛЮЧИТЕЛЬНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗОНЕ.

Максим БРАИЛА,

PhD, Европейский Университет Молдовы

Морские научные исследования должны осуществляться исключительно в мирных целях, надлежащими научными методами, соблюдением правил защиты морской среды, не создавая неоправданных помех другим правомерным видам использования моря.

Использование научно-исследовательских установок и оборудования не должно создавать препятствий на ус тановившихся путях международного судоходства.

Государства и компетентные международные организации должны содействовать распространению научных данных, являющихся результатом морских научных исследований, в особенност и среди развивающихся стран.

Научные исследования в экономической зоне и на континентальном шельфе осуществляются с учетом того, что согласно международному праву прибрежное государство вправе регулировать, разрешать и проводить такие исследования.

Правовой режим морских научных исследований установлен, в частности, Конвенцией ООН по морскому праву 1982 г.

***Ключевые слова** прибрежное государство, производные права, вторичные права, суверенные права, функциональная юрисдикция, нормативные акты, санкции.*

JURISDICTION OF A COASTAL STATE WITH RESPECT TO MARINE SCIENTIFIC RESEARCH IN THE EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE.

Maxim BRAILA,

PhD, University of European Studies of Moldova

Marine scientific research should be carried out exclusively for peaceful purposes, by appropriate scientific methods, in compliance with the rules for the protection of the marine environment, without creating unjustified interference with other legitimate uses of the sea.

The use of research facilities and equipment should not create obstacles to established routes of international shipping.

States and competent international organizations should promote the dissemination of scientific data arising from marine scientific research, in particular among developing countries.

Scientific research in the economic zone and on the continental shelf is carried out taking into account the fact that, according to international law, the coastal state has the right to regulate, authorize and conduct such research.

The legal regime for marine scientific research is established, in particular, by the 1982 UN Convention on the Law of the Sea.

Keywords: *coastal state, derivative rights, secondary rights, sovereign rights, functional jurisdiction, regulations, sanctions.*

Introducere. Prin utilizarea zonelor și spațiilor marine, se subînțelege activitatea statelor, persoanelor fizice și juridice în explorarea și exploatarea tuturor resurselor marine (biologice și naturale), navigația maritimă comercială și militară, navigația maritimă necomercială, realizarea cercetărilor științifice, construirea de diferite obiecte artificiale, inclusiv insule, turismul marin, cercetări arheologice sau oricare altă activitate în spațiile și zonele Oceanului Mondial, inclusiv a fundului și subsolului marin.

În calitate de subiecți ai dreptului internațional maritim public, în raporturile juridice maritime, participă statele suverane, organizațiile internaționale interguvernamentale, popoarele care luptă pentru eliberarea națională, formațiunile de tip statal și, în anumite rapoarte, persoanele juridice și fizice. În marea teritorială, implementarea cercetării științifice marine necesită acordul expres al statului de coastă și se realizează în condițiile stabilite de acesta. Astfel, statele costiere în exercitarea suveranității lor au dreptul exclusiv de a reglementa, autoriza și efectua cercetări științifice marine în marea lor teritorială. UNCLOS a instituit o procedură de autorizare pentru toate cercetările științifice marine din zona economică și de pe raftul continental, care, după cum s-a menționat deja, nu este echivalentă cu procedura în vigoare în apele interne și teritoriale ale unui stat de coastă.

Termenul „cercetare științifică marină” nu este definit în convenție și așa, imediat, apare o incertitudine cu referire la ceea ce este cercetarea, unde poate fi întreprinsă, cine este responsabil pentru conducerea cercetării și cui aparțin datele.

Există cei care vor susține că anumite tipuri de cercetare sau poate mai multe, colectarea de date specifice hidrografice, nu au fost niciodată destinate să fie considerate „cercetare științifică marină”.

Statul de coastă exercită doar competența asupra cercetării științifice marine în aceste spații.

Scopul acestei cercetări este de a realiza o analiză cuprinzătoare a rolului și locului Convenției din 1982 și a practicii moderne, a aplicării acesteia în realizarea **cercetărilor științifice marine în zona economică exclusivă**, dar și a realiza o analiză a legislației

statelor costiere privind zona economică exclusivă în ceea ce privește respectarea dispozițiilor Convenției din 1982.

În procesul elaborării acestui articol au fost utilizate metodele: logică, analitică și comparativă.

În elaborarea articolului am folosit lucrările oamenilor de știință ruși, dar și de talie internațională din domeniul dreptului internațional, care s-au axat și pe probleme speciale de drept internațional al mării: V.I. Andrianova, P.D. Drums, Yu.G. Barsegova, K.A. Bekyasheva, I.P. Blishchenko, B.C. Vereshchetina, A.N. Vylegzhanina, S.A. Gureeva, V.N. Gutsulyaka, D. Anderson, E.Kh. de Arechaga, E. Brown, J. Brownley, P. Birney, G. Galdorisi, M. Dixon, T. Co, B. Kwiatkowska, F. Laursen, A. Low, B. Oksman, J. Simonides, R. Smith, R. Hudson, A. Hollyk, R. Churchill, M. Shaw, V. Ekstavur, A. Yankov.

În studiu au fost utilizate tratate internaționale cu privire la diverse aspecte ale activităților statelor din oceane, documente ale celei de-a III-a Conferințe a ONU privind dreptul mării, rezoluții ale Adunării Generale a ONU, rapoarte anuale ale secretarului general al ONU „Oceane și legea mării”, materiale ale conferințelor internaționale, rezoluții și rapoarte ale comisiilor OMI, legislația statelor de coastă, deciziile instituțiilor internaționale judiciare și de arbitraj.

Conținutul de bază. Dreptul de a efectua cercetări științifice marine este stabilit la articolul 238 din Convenție: „Toate statele, indiferent de locația lor geografică, și organizațiile internaționale competente au dreptul de a efectua cercetări științifice marine, sub rezerva drepturilor și obligațiilor altor state prevăzute în prezenta convenție.”

În același timp, realizarea cercetării științifice marine necesită respectarea mai multor principii. În primul rând, cercetările științifice marine sunt realizate exclusiv în scopuri pașnice.

În al doilea rând, cercetarea științifică marină trebuie efectuată prin metode și mijloace științifice adecvate compatibile cu dispozițiile prezentei convenții și trebuie respectate în mod corespunzător în punerea în aplicare a acestor utilizări. În al patrulea rând, cercetarea științifică marină se realizează în conformitate

cu toate normele relevante adoptate în conformitate cu prezenta convenție, inclusiv dispoziții pentru protecția și conservarea mediului marin.

Pe larg, funcționează principiul libertății cercetării științifice marine, potrivit căruia cercetarea este deschisă tuturor statelor – atât la coastă, cât și la mare. În zona internațională a fundului marin, Autoritatea desfășoară activități de cercetare științifică marină.

În zona economică exclusivă, precum și pe raftul continental, cercetările științifice marine sunt realizate cu acordul statului de coastă. Mai mult, Convenția prevede o serie de cazuri în care statul de coastă nu are dreptul să refuze providența cercetării științifice marine (articolul 246).

Mai mult, dispozițiile fundamentale privind condițiile de desfășurare a acestor studii sunt stabilite de UNCLOS (articolele 246-255).

Prin reglementarea și autorizarea desfășurării cercetării științifice marine de către alte state și organizații internaționale competente, statul de coastă trebuie să respecte aceste dispoziții din convenție și nu are dreptul să înăsprescă regimul cercetării științifice în zona sa economică.

Acest lucru este clar menționat în art. 246 UNCLOS: „Statele costiere, în exercitarea competenței lor, au dreptul de a reglementa, autoriza și efectua cercetări științifice marine în zona lor economică exclusivă și pe raftul continental, în conformitate cu dispozițiile relevante din prezenta convenție” (paragraful 1); „Cercetările științifice marine în zona economică exclusivă și pe raftul continental se realizează cu acordul statului de coastă” (paragraful 2).

Acest lucru este demonstrat și de dispoziția prevăzută la sub. „b” p. 1 art. 56 UNCLOS, conform căruia statul costier din ZEE are competența prevăzută în dispozițiile relevante din prezenta convenție cu privire la cercetarea științifică marină.

Faptul că această jurisdicție nu este exclusivă rezultă și din paragraful 3 al art. 246 UNCLOS, care definește următoarele: „Statele costiere, în condiții normale, își dau consimțământul pentru punerea în aplicare de către alte state sau organizații internaționale competente a proiectelor de cercetare marină din ZEE, în scopuri pașnice și pentru a extinde cunoștințele științifice despre mediul marin în beneficiul întregii omeniri. În acest scop, statele costiere stabilesc reguli și proceduri pentru a se asigura că nu există întârzieri sau refuzuri nejustificate ale unui astfel de consimțământ.”

Un regim mai ușor este stabilit pentru cercetările științifice marine pe platforma continentală din afara ZEE.

Procedura și condițiile pentru desfășurarea cercetărilor științifice marine în zona economică a Federației

Ruse sunt reglementate prin Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 28 februarie 1984 „Cu privire la zona economică a URSS”, incl. prin Decretul președintelui Federației Ruse „Cu privire la protecția resurselor naturale a apelor teritoriale, a raftului continental și a zonei economice a Federației Ruse” din 5 mai 1992, se adoptă legea federală a Federației Ruse privind zona economică, care reglementează în detaliu această problemă. Statul de coastă ar trebui să aibă motive serioase pentru a refuza permisiunea de a efectua cercetări științifice marine cu referire la absența circumstanțelor obișnuite.

Articolele 13, 14 și 15 din lege, dedicate cercetării științifice marine din ZEE din Ucraina, nu au „continuarea” lor în legislația actuală și au nevoie urgentă de aceasta, deoarece stabilesc reguli conform cărora aceste studii sunt realizate numai prin acord cu autorizații speciale ale organismelor din Ucraina, dreptul de a le conduce au toate statele, persoanele lor juridice și fizice, organizațiile internaționale, pentru care transmit informații relevante acestor organisme, de asemenea, Ucraina are dreptul de a refuza permisiunea Institutului de Cercetare pentru comportamentul lor.

Toate aceste aspecte organizaționale sunt declarate doar în lege și nu există în prezent o procedură specifică pentru punerea în aplicare a acestora, de asemenea, nu există o formă de informații furnizate de state străine, entități juridice și persoane fizice, precum și de către organizațiile internaționale pentru obținerea permisiunii de a efectua cercetări.

Chiar și un fapt atât de grav, precum absența relațiilor diplomatice între statul de coastă și statul de cercetare, nu poate fi considerat, potrivit Convenției, ca o circumstanță neobișnuită, oferind statului de coastă dreptul de a refuza un alt stat să consimtă să efectueze cercetări marine în zona sa exclusivă economică sau pe raftul continental (p. 4 Art. 246).

Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României prevede:

Art. 37. – Activitatea de cercetare științifică, precum și cea de proiectare și de amenajare a navigației în marea teritorială a României se realizează de către instituțiile române de specialitate, în baza programelor și proiectelor aprobate și cu avizul organelor române competente.

Art. 38. – Persoanele fizice sau juridice străine pot participa la cercetări științifice în marea teritorială a României numai cu autorizarea expresă a organelor române, potrivit prevederilor legislației în vigoare și condițiilor specifice stabilite de către acestea.

Art. 39. – (1) Cercetările științifice marine în zona

economică exclusivă a României se efectuează numai cu autorizarea organelor române competente, în conformitate cu legislația României, ținându-se seama și de convențiile internaționale la care România este parte.

(2) Cercetările științifice în zona economică exclusivă a României, efectuate în scopuri exclusiv pașnice și pentru lărgirea și aprofundarea cunoștințelor științifice în domeniul marin, în folosul întregii omeniri, se pot face și de către state străine sau organizații internaționale, precum și de către persoane fizice sau juridice străine, dar numai cu acordul prealabil al organelor competente române. Acestea din urmă au dreptul să refuze, în mod discreționar, executarea unui proiect de cercetare științifică marină în zona economică exclusivă a României în următoarele cazuri:

a) dacă proiectul are o incidență directă asupra explorării și exploatării resurselor naturale, biologice sau nebiologice;

b) dacă proiectul prevede forări pe fundul mării, utilizarea de explozivi sau introducerea de substanțe nocive în mediul marin;

c) dacă proiectul prevede construirea, exploatarea sau utilizarea insulelor artificiale, a instalațiilor și lucrărilor prevăzute la art. 16;

d) dacă datele și informațiile privind proiectul, natura și obiectivele lui sunt inexacte sau dacă autorul ori beneficiarul proiectului nu s-a achitat de obligațiile contractate printr-un proiect de cercetare anterior, față de statul român;

e) dacă există indicii sau motive întemeiate care duc la concluzia că prin realizarea proiectului se poate aduce atingere drepturilor suverane și jurisdicției României asupra zonei sale economice exclusiv prevăzute de prezenta lege și de prevederile dreptului internațional.

Convenția prevede că statele costiere pot, totuși, la discreția lor, să refuze consimțământul pentru punerea în aplicare de către un alt stat sau o organizație internațională competentă în zona economică exclusivă sau pe raftul continental al statului de coastă al unui proiect de cercetare marină dacă acest proiect:

a) are o importanță directă pentru explorarea și dezvoltarea resurselor naturale, atât cele vii, cât și cele care nu trăiesc;

b) include forajul pe raftul continental, utilizarea explozivilor sau introducerea substanțelor dăunătoare în mediul marin;

c) include construcția, exploatarea sau utilizarea insulelor artificiale, instalațiilor sau structurilor din zona economică exclusivă și de pe raftul continental;

d) conține informații furnizate în baza art. 248, cu privire la natura și scopul proiectului, care este inexact, sau dacă statul care efectuează cercetarea sau

o organizație internațională competentă are obligații neîndeplinite față de statul de coastă care rezultă dintr-un proiect de cercetare pus în aplicare anterior (paragraful 5 al articolului 246).

Un astfel de drept de a refuza consimțământul rezultă din procedura generală de autorizare pentru efectuarea tuturor cercetărilor științifice marine.

Ca excepție de la dispoziția prevăzută la punctul 5 din art. 246 din Convenție, statele costiere nu pot, la discreția lor, să refuze consimțământul pentru desfășurarea de proiecte de cercetare marină, care ar trebui realizate pe raftul continental, la peste 200 de mile nautice de la liniile de bază de la care se măsoară lățimile.

Gestionarea integrată a zonelor de coastă (ICZM) vizează un cadru de gestionare cuprinzător pentru întreaga zonă de coastă, inclusiv politica de mediu, planificarea spațială, politica industrială și alte politici și instrumente care afectează regiunile de coastă. ICZM își propune să îmbunătățească starea economică și socială a zonelor de coastă și contribuie la dezvoltarea optimă a potențialului acestora.

În practică, ICZM s-a axat mai mult asupra zonelor terestre și a celor din vecinătatea imediată a litoralului.

Prin comparație, MSP s-a axat asupra alocării spațiului și realizării unui echilibru al utilizărilor spațiale în ariile marine, deși există și similarități în ceea ce privește implicarea părților interesate.

În 2002, Parlamentul European și Consiliul au adoptat o Recomandare care evidențiază măsurile care trebuie luate de statele membre pentru dezvoltarea strategiilor naționale ICZM. În 2010, UE a ratificat Protocolul de la Barcelona privind ICZM pentru Marea Mediterană

Pentru a îmbunătăți evoluția conceptuală a MSP, Comisia a comandat o serie de studii vizând diverse aspecte ale MSP:

În 2008, un studiu privind aspectele juridice ale MSP.

În 2010, un studiu privind aspectele economice ale MSP, care a conchis că efectele economice ale MSP sunt reducerea costurilor de tranzacție ale noilor activități maritime și îmbunătățirea climatului investițional;

În 2010, un studiu asupra potențialului MSP în Marea Mediterană.

În plus, în 2009 a fost inițiat un important proiect în cadrul PC7, care vizează producerea de instrumente de gestionare integrată pentru monitorizarea, evaluarea și implementarea zonelor gestionate spațial.

În temeiul articolului 4, alineatul (3) din Convenție, părțile contractante au obligația de a promova managementul integrat al zonelor costiere, ținând seama

de protecția zonelor de interes ecologic și peisagistic, precum și de utilizarea rațională a resurselor naturale.

Există deja o directivă-cadru, însă este necesară o consolidare a altor instrumente, în special, în ceea ce privește gestionarea integrată a zonelor costiere și amenajarea spațiului maritim.

Dreptul de a efectua cercetări științifice marine este stabilit la articolul 238 din Convenție: „Toate statele, indiferent de locația lor geografică, și organizațiile internaționale competente au dreptul de a efectua cercetări științifice marine, sub rezerva drepturilor și obligațiilor altor state prevăzute în prezenta convenție.”

În același timp, realizarea cercetării științifice marine necesită respectarea mai multor principii. În primul rând, cercetările științifice marine sunt realizate exclusiv în scopuri pașnice.

În al doilea rând, cercetarea științifică marină trebuie efectuată prin metode și mijloace științifice adecvate compatibile cu dispozițiile prezentei convenții și trebuie respectate în mod corespunzător pentru punerea în aplicare a acestor utilizări. În al patrulea rând, cercetarea științifică marină se realizează în conformitate cu toate normele relevante adoptate în conformitate cu prezenta convenție, inclusiv dispoziții pentru protecția și conservarea mediului marin.

Pe larg, funcționează principiul libertății cercetării științifice marine, potrivit căruia cercetarea este deschisă tuturor statelor – atât la coastă, cât și la mare. În zona internațională a fundului marin, Autoritatea desfășoară activități de cercetare științifică marină.

În zona economică exclusivă, precum și pe raftul continental, cercetările științifice marine sunt realizate cu acordul statului de coastă. Mai mult, Convenția prevede o serie de cazuri în care statul de coastă nu are dreptul să refuze providența cercetării științifice marine (articolul 246).

Rezultatele cercetării. Statele costiere nu pot, la discreția lor, să refuze consimțământul în conformitate cu paragraful “a” al alineatului 5 al art. 246 UNCLOS privind proiectele de cercetare marină care urmează să fie realizate pe raftul continental a peste 200 de mile marine în afara zonelor desemnate pe care statele costiere le poate declara în orice moment oficial zone în care sunt sau vor fi realizate după o perioadă rezonabilă de timp operațiuni de dezvoltare și explorare detaliată (clauza 6, articolul 246 din UNCLOS).

În art. 248 UNCLOS stipulează obligația statelor și a organizațiilor internaționale competente care intenționează să efectueze cercetări științifice marine în ZEE și pe raftul continental al unui stat de coastă, de a oferi un astfel de stat cu cel puțin 6 luni înain-

te de data scontată a începerii proiectului de cercetare marină, cu informații complete despre natura și obiectivele proiectului; zonele geografice exacte ale studiului, denumirea instituției sub auspiciile căreia va fi implementat proiectul.

Cantitatea de informații care trebuie furnizate ar trebui considerată exhaustivă.

Întrucât UNCLOS și legile statelor individuale stabilesc o procedură permisivă pentru desfășurarea cercetării științifice marine în ZEE și pe platforma continentală a statelor costiere, una dintre modalitățile posibile și eficiente de a efectua cercetări în aceste spații de către alte state este încheierea acordurilor bilaterale și multilaterale cu statele costiere și participarea împreună cu ei în programe științifice internaționale derulate sub auspiciile organizațiilor internaționale.

După multă muncă asiduă, în Convenția ONU privind dreptul mării din 1982 s-au introdus dispoziții echilibrate privind procedura și condițiile pentru desfășurarea cercetărilor științifice marine în zona economică exclusivă și pe raftul continental, bazat pe sistemul de consimțământ al statului costier.

Statele de coastă, în exercitarea competenței lor, au dreptul de a reglementa, autoriza și efectua cercetări științifice marine în zona economică exclusivă și pe raftul continental.

Astfel, Convenția instituie o procedură general permisivă pentru efectuarea tuturor cercetărilor științifice marine în aceste spații marine.

Cu toate acestea, nu este echivalentă cu procedura de autorizare în vigoare în apele mării interioare și pe marea teritorială a unui stat de coastă.

Plecând de la suveranitatea acestor spații maritime, statul de coastă are dreptul exclusiv de a reglementa, autoriza și conduce cercetări științifice marine, precum și de a stabili condițiile pentru desfășurarea lor de către alte state și organizații internaționale competente. În ceea ce privește zona economică exclusivă și raftul continental, statul de coastă are numai jurisdicție, care nu este exclusivă.

Prin urmare, condițiile pentru desfășurarea cercetărilor științifice marine în aceste spații marine nu sunt stabilite de statele costiere, ci în conformitate cu dispozițiile relevante din prezenta convenție.

Statele costiere sunt obligate să respecte aceste dispoziții și nu au dreptul de a consolida regimul cercetării științifice.

Cercetările științifice marine în aceste spații marine se realizează cu acordul statului de coastă.

Un indicator potrivit căruia această jurisdicție nu este exclusivă este prevederea alineatului 3 al art. 246 din Convenție, care prevede următoarele: „Statele costiere, în circumstanțe obișnuite, își acordă consimțământul pentru punerea în aplicare de către

alte state sau organizații internaționale competente a proiectelor de cercetare marină în zona lor economică exclusivă sau pe continentul lor.

Cercetarea nu ar trebui să creeze interferențe nejustificate în activitățile desfășurate de un stat de coastă în exercitarea drepturilor suverane și a jurisdicției sale în zona economică. Statul costier are dreptul să ceară încetarea cercetării științifice în zona sa economică, dacă acestea nu sunt efectuate în conformitate cu informațiile furnizate sau dacă nu sunt respectate condițiile de implementare a acestora.

Concluzii. Tema aleasă pare a fi foarte relevantă, având în vedere intrarea în vigoare și ratificarea de către țara noastră a Convenției Națiunilor Unite din 1982 privind dreptul mării (denumită în continuare Convenția din 1982).

Acest tratat internațional guvernează regimul juridic internațional al spațiilor marine, inclusiv regimul zonei economice exclusive.

Convenția din 1982, care a fost rezultatul activității celei de-a III-a Conferințe a ONU privind dreptul mării, a avut și continuă să aibă un impact semnificativ asupra activităților statelor în utilizarea și dezvoltarea resurselor naturale ale oceanelor.

Desigur, subiecții dreptului internațional în desfășurarea activităților lor în oceane, care afectează drepturile și obligațiile altor subiecte de drept internațional, trebuie să acționeze nu numai în conformitate cu normele și principiile dreptului internațional maritim, ci și cu normele și principiile dreptului internațional în general, inclusiv Carta Organizației Națiunilor Unite, în interesul menținerii păcii și securității internaționale, dezvoltării cooperării internaționale și înțelegerii reciproce.

Bibliografie

1. Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2002 privind punerea în aplicare a gestiunii integrate a zonelor de coastă din Europa 2002/413/CE, OJ L 148, 6.6.2002.
2. Allott Ph. *Mare Nostrum: A New International Law of the Sea* // *The American Journal of International Law*. – 1992. – Vol. 86, No. 4 (Oct., 1992) [Электронный ресурс]: American Society of International Law URL: <http://www.jstor.org/stable/2203793>.
3. Arrow D. W. *Seabeds, Sovereignty and Objective Regimes* // *Fordham International Law Journal*. – 1983. – Volume 7. – Issue 2. – Article 1 [Электронный ресурс]: The Fordham Law Archive of Scholarship and History

ry URL: <http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1086&context=ilj>.

4. Armanet, Conferința Națiunilor Unite privind dreptul mării: Sesiunea din 1974 de la Caracas. *AJIL*, voi. 69

5. Birnie P.W. An exclusive economic zone: marine environmental aspects. // *Ocean development and international law*. 1992. N 2-3.

6. Caron D.D., Shinkaretskaya G. *Peaceful Settlement of Disputes Through the Rule of Law // Beyond Confrontation* / FislserDamrosh L., Danilenko G.M., Müllerson R. eds. WestviewPress, 1995. P. 309–334.

7. Chittharanjan F. Amerasinghe. *Principles of the Institutional Law of International Organizations* / 2nd edn 2005. P. 24–65

8. Charney, Jonathan I., 1994, “Progress in International Maritime Boundary Delimitation Law.” *The American Journal of International Law*, Vol. 88, No. 2: 227-256.

9. Freestone D., Barnes R., Ong D. (eds.). *The Law of the Sea. Progress and Prospects*. OUP, 2010. P. 14.

10. Groves S. U.N. Convention on the Law of the Sea Erodes U.S. Sovereignty over U.S. Extended Continental Shelf // *The Heritage Foundation. Background*. – 2011. – №2561. – June 8 [Электронный ресурс]: Heritage Foundation URL: <http://www.heritage.org/research/reports/2011/06/un-convention-on-the-law-of-the-sea-erodes-us-sovereignty-over-us-extended-continental-shelf>.

71. Groves S. *The U.S. Can Mine the Deep Seabed Without Joining*

11. Harrison J. *Making the Law of the Sea: a study in the development of international Law*. – N.Y.: Cambridge University Press, 2011. – P. 51-59.

12. Mazilu Dumitru, *Dreptul mării: Tendințe și orientări contemporane*. București: Ed. Academiei, 1980

13. Mazilu Dumitru, *Dreptul mării: Concepte și instituții consacrate de Convenția de la Montego-Bay*. București: Ed. Lumina Lex, 2002;

14. Mazilu Dumitru, *Dreptul mării: concepte și instituții consacrate de Convenția de la Montego-Bay - Ediția a 2-a*. București: Ed. Lumina Lex, 2006

15. Калинин Г.Ф. *Режим морских пространств: территориальные воды, международные проливы, экономические зоны, континентальный шельф*. М.: Юридическая лит-ра, 1981.

16. Карасев Е.И., Здравенин В.В. *Некоторые современные правовые проблемы морских научных исследований*. // *Советский ежегодник международного права* 1984. М.: Наука, 1986

Maxim BRAILA,
Doctorand

Universitatea de Studii Europene din Moldova
braila.maxim@gmail.com